

MONICA PILLAT

Dansul memoriei

însoțeam convoiul martorilor. Unde erau cei două mii de ani interpuși?

Urmărită de durerea visului, am căutat răspuns în iubita Carte și ochii mi s-au oprit pe cuvintele:

În casa Tatălui meu multe locașuri sunt... Mă duc să vă gătesc loc... Nimeni nu vine la Tatăl meu decât prin Mine.

Așa mi s-a lămurit că dorul meu de tata era dorul de Dumnezeu care mă făcea să întrezăresc bucuria drumului pierdut, îndelung căutat, dintr-odată regăsit. Pe când mă minunam, am simțit cum suie din pământ, cum se adună, în aerul răcoros, lunecând prin frunzișuri, cum vin, prin miresmele plutitoare ale dimineții, cei care nu mai sunt.

CUPRINS

ÎN CUȘCA LIBERTĂȚII.....	5
Pagina 133	7
O ipoteză	10
Doi pași spre Paul	13
În secret.....	18
Telefonul.....	22
Jocul de-a scotocitul	25
O punere în scenă.....	30
Dans pe sârmă	35
Lumânări	41
Pe lângă coșul cu castane	44
Nocturnă.....	48
De-a scrisul și ghicitul	50
O vizită cu tâlc	54
La blănărie.....	57
În poarta școlii	60
O pâine.....	62
Întâlnirea	65
După alt sfert de veac.....	67
Întrepătrunderi	71

DRUMUL SPRE EMAUS	75
Buna Vestire	77
Adevărul minciunii	82
Lectură în ecou	85
Văratec	88
Liber	100
Înaintare spre alb	108
Antonia	112
Vânătoare	128
Corvallis	132
Fantoma tatălui	155
În răstimpuri	158
Ambivalențe	163
Tablourile	168
Regăsire	171

ALTE SCRIERI ALE AUTOAREI

Poezie: *Corăbii*, Ed. Cartea Românească, 1970; *Imaginația ecoului*, Ed. Cartea Românească, 1981; *Pluralul ca o veghe*, Ed. Eminescu, 1989; *Sentințe suspendate*, Ed. Albatros, 1998; *Dorul de rai*, Ed. Universală, 2005; *Duet în alb*, Ed. Humanitas, 2016; *Întredeschideri*, antologie lirică 1970-2019, Ed. Baroque Books & Arts, 2019.

Proză: *Cei 13 și misterul*, Ed. Tineretului, 1968 (premiată de Uniunea Scriitorilor); *Corabia Timpului*, Ed. Ion Creangă, 1976 (ed. a II-a în *Povești din lumea jumătăților de zâmbet*, Ed. Universală, 2004; ed. a III-a, Ed. Humanitas, 2013); *Drumul spre Emaus*, Ed. Vremea, 2002; *Invitație la vis*, Ed. Humanitas, 2014; *Croitorul de cărți*, Ed. Baroque Books & Arts, 2019.

Cărți-dialog: *Ioana Celibidache, o mătușă de poveste*, Ed. Humanitas, 2011; *Povestind despre atunci*, carte-dialog cu

PAGINA 133

Într-o după-amiază de octombrie, abia întoarsă de la școală, am dat, la poarta casei noastre, de un volum decolorat, cu foi bătute la mașină. L-am ridicat de jos, n-avea coperti, nici autor, nici titlu, și începea cu pagina 133, iar cea cu numărul 204 nu era ultima, căci se-ncheia cu o silabă dintr-un cuvânt neterminat. L-am luat cu mine visătoare și am intrat în curtea aurie.

Blândețea ceasului de toamnă m-a îndemnat să urc pe treptele terasei, să mă așez alene pe șezlong și să îmi pun abia aflată scriere în poală. Dar, înainte să m-apuc s-o răsfoiesc, mi-am plimbat ochii pe cren-gile castanilor care se scuturau de frunze, sub palele de vânt.

Un roi de presupuneri îmi dădea roată minții: ce joc năstrușnic mi se pregătea odată cu găsirea acelei vechituri? Avea oare-năuntru un secret pe care

trebuia să-l descifrez? Mi se cerea poate să schimb ceva din ce fusese închipuit acolo? După un timp am revenit la pagina 133.

– Nu îmi explic de ce nu mai apare Paul, se frământă doamna Corleanu.

Pe când se îndrepta spre geam, șalul i se desprinsese de pe umeri. Anton întinse mâna, oprindu-l din cădere, și i-l înfășură din nou pe spate.

– Nu cred că se va-ntoarce prea curând, rosti întunecat.

Se ridicase din fotoliu și, după ce își îndreptă costumul gri, destul de șifonat, își trecu degetele groase prin barba rară, cenușie. Pe urmă murmură, ca pentru sine, în timp ce părăsea sufrageria:

– Eu, unul, știu ce-am de făcut.

Ceialți doi înși rămaseră de veghe lângă catafalc.

Era fragmentul ce trăgea cortina nu doar peste capitolul absent, ci peste un întreg alai de scene care îmi rămânea necunoscut. Pe când stăteam în cumpană, neîndurându-mă să las lectura, dar parcă nici să o continui, am auzit cum se deschide, cu un scrâșnet, poarta. M-am repezit să văd cine intrase-n curte.

M-am pomenit în dreptul unui ins înalt, cu tenul smead și barbă cenușie. Din cadrul ușii se desprinsese, deja, tata, care-i ieșea-n întâmpinare. Îmi făcu semn și mie să m-apropii:

– Anton, colegul meu din studenție, și Iunia, fiica mea, ne prezintă zâmbind.

Omul se înclină politicos și îmi întinse mâna. Părea ieșit din prima filă: era leit cu personajul care purta costumul gri, la fel de șifonat.

– Paul s-a-ntors până la urmă? l-am cercetat cu înfiorare.

– Cum, vă cunoașteți? a strigat tata uluit.

– Numele lui apare într-o carte, m-am făcut roșie la obraz.

Străinul tresări surprins, apoi răspunse încruntat:

– Paul lipsește cam de mult.

– E gata ceaiul, vă poftesc în casă! strigă de la fereastră mama.

– Hai înăuntru, îl grăbi tata jovial, nu ne-am văzut de-un car de ani, ai să ne povestești atâtea!

Am zăbovit în curte, privindu-i cum se-ndepărtau, iar după câteva minute am alergat către terasă, să-mi iau ghiozdanul și cartea din șezlong. Am ezitat să intru în salonul unde părinții mei îl asaltau cu întrebări pe musafir. M-am așezat îngândurată la birou și am aprins clopotul lămpii, deși nici nu se înserase.

– Te și apuci de lecții? Nu vrei și tu o ceașcă de ciocolată caldă și un fursec? mă ispită bunica, apăsând cu cotul clanța, căci tocmai aducea o tavă cu bunătăți pentru noul venit și pentru-ai mei.

Casa în care locuiam făcea-ncăperile să se înșire una după alta, precum vagoanele de tren. Camera mea era vecină cu odaia unde părinții îi primeau pe oaspeți. M-am repezit să îi fac loc bunicii și i-am

deschis cu grijă ușa, dar am închis-o imediat, în urma ei.

– Iunia, vino și tu să stai cu noi! m-a chemat mama.

– Nu pot, am strigat dincolo de ușă. Măine am teză la istorie și vreau să mai repet.

Era adevărat, dar, așezându-mă în micul scaun balansoar, nici nu mi-am luat manualul de pe raft. Mi-am agățat privirea de faldurile moi ale perdelei cu rândunele verzi, în vreme ce frânturi din conversația de alături se furișau până la mine. Apoi doar vocea lui Anton, neîntreruptă, și-a stăpânit ascultătorii. Deși vorbea încet și monoton, în tonul lui scăzut se strecurau neliniști ce-mi proiectau pe ziduri umbre.

Am izbutit să prind, într-un târziu, până s-adorm, doar întrebarea: „Cum e să stai ascuns în pod opt ani, când toți ceilalți te cred călătorind în jurul lumii?”

Dar nu sunt sigură c-au fost vorbele lui. Poate le-am auzit numai în vis.

O IPOTEZĂ

Duminică, de dimineață, pe când stăteam în jurul mesei, sorbind din cești ceaiul de iasomie, am vrut să știu dacă era posibil ca personajul unei cărți să iasă dintre pagini, să se strecoare-n miezul lumii, iar

oamenii din jurul lui să nu-și dea seama că au de-a face cu un îns imaginar.

– Așa e când citești prea mult, răsă bunica, luând din chisea o linguriță cu dulceață. Nu mai distingi ce e adevărat de-nchipuire.

– Ba mie-mi place-acest subiect, se-nsufleți pe neașteptate tata, servindu-se cu o plăcintă. Oricui i se întâmplă, la lectură, să împrumute trăsături dintr-un erou care-l atrage.

– E ca și cum ai inspira parfumul unui lan de levănțică, zâmbi mama, mângâindu-mi părul.

– În clipa când un scriitor își mută viața pe hârtie, toți cunoscuții pe care-i ia cu el în aventură devin fictivi, mai spuse tata.

– Eu mă gândeam la altceva, m-am foit eu din nou pe scaun. Colegul tău care ne-a vizitat, acum trei zile, de unde crezi c-a apărut?

– Anton Corleanu a plecat din țară și, cum s-a-napoiat, mi-a dat de veste, a rostit tata, privindu-mă atent.

– Cine e Paul? l-am cercetat cu inima bătând.

– Paul e fratele lui geamăn, deși nu-i seamănă deloc, interveni vioaie mama, care își savura cafeaua. Pe amândoi i-am cunoscut la schi, într-o vacanță de Crăciun. Eram pe-atunci studenți la Litere, în anul III.

– După o vreme de la absolvire, s-a zvonit că Paul ar fi șters-o-n străinătate, a continuat pe gânduri tata. În căutarea lui s-a dus Anton. N-am mai știut un timp nimic de ei.

– Și s-a întors cu Paul? am insistat curioasă.
– Nu e sigur. E ca la teatru, când cortina-i trasă, va trebui s-aștepti să se ridice, ca să vezi dacă Paul e pe scenă, rosti bunica sibilinic.

*

Abia ieșiseră părinții mei pe ușă, porniți în vizită, pe seară, la un bătrân profesor, că din salon sună iar telefonul.

– Răspunde tu, mă îndemnă bunica.

Stătea-n fotoliul arămiu, citind scrisoarea pe care o primise de curând.

Am alergat în cealaltă-ncăpere și-am luat în grabă receptorul.

– Iunia? a vrut să se asigure cealaltă voce.

– Da, cine-ntreabă?

– Anton, bărbatul din volum, mi-a răspuns sec.

Cum amuțisem, el a continuat:

– Te sfătuiesc să nu-l mai sâcâi pe tatăl tău cu insinuări legate de persoana mea.

– De unde știi ce am vorbit, de dimineață? m-am speriat.

– Ai lăsat pe birou cartea deschisă. Se-aude tot ce se petrece-n casă.

– Am s-o închid, am murmurat, și am s-așez pe ea un teanc gros de caiete.

– De ce nu apelezi direct la mine pentru ce-ai vrea, de fapt, să știi? mă cercetă cu glas mai moale.

– Mi-e frică, am recunoscut, cu ochii în pământ.

– Cu cine stai atâta la taifas? mă iscodi bunica, ivită-n dreptul ușii.

În receptor s-a auzit un zgomot, semn că Anton pusese capăt convorbirii.

Ce mult mi-aș fi dorit să-i depăn bunicii toată ciudățenia... totuși m-am pomenit spunând:

– Era colegul meu de bancă.

DOI PAȘI SPRE PAUL

– Ai terminat compunerea? mă cercetă bunica.

– Da, mi-am înăbușit căscatul.

– Atunci vino să îmi pozezi măcar un ceas. Astăzi am chef să-ți desenez portretul și, ca să nu te miști, îți dau ceva bun de citit.

Eram noi două singure în toată casa. Tata plecase la anticariat, iar mama se dusesese, ca-n fiecare zi, la bibliotecă. Afară bătea vântul, dar încă nu ploua. M-am ridicat posomorâtă de pe scaun și m-am lăsat condusă în camera bunicii. Ea așezase la fereastră măsuța cea rotundă și taburetul pe care trebuia să stau. Pe șevalet fixase coala albă și își pusese la-ndemână creioanele și guma nouă. Pe cât eram de plictisită,

pe-atât era bunica mea de încântată. Îmi potrivi alături tocmai volumul dezmembrat.

– Nu ai găsit o carte mai frumoasă? am tresărit, schimbându-mă la față.

– Fiindcă o ții la tine pe noptieră, am bănuț că poate-ți place.

După ce-a hotărât unghiul din care să mă fure pe hârtie, a luat loc iar la șevalet.

– De ce te-ncrunți? Vrei să ieși mai urâtă decât ești?

Am clătinat din cap și m-am silit să-mi descrețesc cutele frunții. Pe urmă i-am zâmbit forțat.

– Ah, nu, acum e și mai rău. Mai bine uită-te în carte, mă rugă. Stai să-mi aleg creionul cu mina cea mai moale.

– Măcar dă-mi voie să mă-ntorc la foaia 133. Mi-ai pus în față alte pagini, m-am plâns. Până aici ar fi mai mult de 15 file necitite și n-am să înțeleg nimic.

– Haide să nu mai pierdem vremea! O să-ți reiei lectura mai încolo.

M-am plecat amărâtă pe literele ce-ncepură să se închege în cuvinte și să se strângă rânduri-rânduri:

Paul se-opri la o căsuță din marginea pădurii. Fugise ne'nterupt mai multe ceasuri, în întunericul crescând, până simți că i se sparge pieptul. Văzu la geam o pâlpâire de lumină. Abia suflând, bătu la ușă. După un timp, se arătă în prag un om mărunt, în strai de noapte. Nu-l întrebă nimic, ci-l trase iute înăuntru și învârti cheia în broască.

– Ai unde să m-ascunzi? îl apucă de mână Paul, fără să-și lase geanta de pe umăr.

Bărbatul luă de pe o poliță un teanc de lumânări și o cutie de chibrituri, apoi îi făcu semn să îl urmeze. Din hol, suiră pe o scară foarte-ngustă care trosnea la fiecare pas.

– Ai să rămâi în pod, spuse în șoaptă gazda.

Pătrunseră într-o-ncăpere joasă, cu geamul în tavan. Omul aprinse lumânarea, o potrive într-un opaiț și-i arătă lui Paul pe unde să pășească, să nu se-mpiedice de geamantane.

– Aici e-un cufăr gol, îi arătă, în colț, o ladă mare, și-n el poți, la nevoie, să te bagi. L-am găurit în două locuri, ca cel pitit pe dinăuntru să aibă aer să respire. În fundul podului e o chiuvetă și, după o ușiță-n dreapta, e toaleta, iar acolo, se aplecă el, împingând salteaua veche spre perete, te-ntinzi să dormi. Găsești în sacul negru o pătură și pernă.

Pe când vorbea, se auziră pași pe scară. Lui Paul i se înmuiară genunchii și se sprijini de stâlp.

– Nu te speria, nevastă-mea a prins de veste și îți aduce să imbuci ceva, îl liniști cu milă omul.

– Ce buni sunteți cu mine, fără să mă cunoașteți! îngăimă din ce în ce mai palid Paul.

– Ei, vezi că nu ți-a fost așa de greu să stai cuminte la pozat? mă deșteptă bunica, trăgându-mă din carte.

Cum o priveam, dezorientată, ca după o absență lungă, mă iscodi nedumerită:

– Ce-i cu tine?

Am clătinat din cap, cu ochii tulburi.

– Nu ești curioasă să te uiți la cum te-am desenat? se răsuci ea, ridicându-se cu grijă de lângă șevalet.

Era mai trasă la obraz și mâinile subțiri îi tremurau, semn că portretul meu o obosise. Pe coala albă apăruse un chip de-al meu pe care ea-l văzuse. Pe cele două pagini dinainte se întindea o umbră ce aducea cu Paul.

– Nu m-ai prins chiar de tot, i-am spus, lipindu-mi capul de brațul ei.

Bunica se întoarse și mă îmbrățișă pe neașteptate.

– Nici tu nu știi cum se încheie cartea.

– Nici n-am s-ajung vreodată să o fac, mai multe foi de la sfârșit lipsesc. Hai să-ți arăt, am scos eu un oftat.

Bunica s-a uitat la ea îngândurată, a-ntors-o și pe-o parte, și pe alta. Atunci, din carte mai căzură două file pe care le culese-ncet de jos.

– Ar trebui să te-ngrijești de-acest volum, până nu pierzi și ce-a rămas din el, mă sfătui. Știam eu o legătorie la zece pași de școala ta, la capătul grădinii cu zorele. Un câine-lup în lanț o să te latre și, după cușca lui, la dreapta, e atelierul cu geamlâc. Sunt sigură că meseriașul te va servi cu o dulceață și cu o cană de sifon. Îi spui că ești nepoata mea.

*

Pe când urcam strada în pantă și mă opream, din când în când, să trag în nări parfumul amărui al tufănelor din curți, mi l-am imaginat pe Paul trezindu-se a doua zi din somn, în podul înțesat cu geamantane.